

plaisir. Monsieur vostre frere n'estoit pas a la haye lorsque J'y ay passé, J'eusse esté bien aise de luy pouvoir dire des nouvelles de vostre santé estant

MONSIEUR

Vostre tres humble et tresobeissant serviteur

PICARD.

A Monsieur

Monfieur HUGENS

a la Bibliotheque du roy, rue viuien

A Paris.

N° 1839.

J. HUDDE à CHRISTIAAN HUYGENS.

18 AOÛT 1671.

La lettre se trouve à Leiden, coll. Huygens.

Amst. 18 aug. 1671.

MIJN HEER

UEds. aangenamen van den 20 July uijt Parijs ¹⁾ is my per Monfieur Picard behandigt. Ik heb dezen heer aangeboden myn dienst in al't geene daar in ik hem eenige zou kunnen doen; maar 't is te gering geweest 't geen hij mij heeft geveert, en 'tgeen ik hem bij gevolg ook alleen heb kunnen presteren. Hij vertrok van hier voorleden Zondag 8 dagen ²⁾ op Hamburg met een Hamburger veerman, die hem alle gemak en commoditeit zou doen hebben, en ook onderweg uijtzetten in dien buijten vermoeden door stilte of anders, zij te lang op 't water quamen te swerven, ik heb hem niet willen vergen 't gezig van Zijn instrumenten, dewijl zij gepakt waren en hem mogelijk te veel moeite gekost zouden hebben om ze voor den dag te krijgen, anderzints had ik ze wel gaaren gezien.

't Zedert uEds. vertrek ben ik met zoveel andere zaken geoccupeert geweest, inzonderheyt met een, die mij bijna geheel en al vereyscht, en ook zo dikwils uijt de stad geweest, dat ik op de uijtrekening van de lijfrenten niet heb kunnen denken, zonder dat, zouw uEds. mijn wedervaren, en 't register der gestorvene, waar op lijfrenten al in den jaare 1586, 87, 88, 89 en 90 gekost zijn, al overgeschreven hebben ³⁾. Ik heb evenwel de zaak onlanx bij der hand genoomen en

¹⁾ Nous ne possédons pas cette lettre, ni sa minute.

²⁾ Picard partit mardi le 11 août.

³⁾ Comparez le post-scriptum de la Lettre N°. 1828.

afgedaan. 't Register als 't fundament gaat hier ingesloten ⁴⁾ in welke de bovenste getallen boven de lijn betekenen de ouderdom der perfoonen, toen op dezelve de lijfrenten zijn gekogt, en de reex onder ieder der zelve jaren, de tijd die zij daarna nog geleefd hebben; zo zal uEds bevinden in d'1^e colom 61 perfoonen, die maar een jaar out waren toen op haar lijf de lijfrenten zijn gekogt, en welke na dat eene jaar hebben geleefd als in de colom staat uijtgedrukt. Ik heb in de colommen altijt gestelt de eerstgestorven boven de langer geleefde. De o is te zeggen een perzoon die binnen 't jaar gestorven en bij gevolg van 't Land niets genooten heeft, supponerende de lijfrenten bij 't jaar ende niet bij 't halve jaar te vervallen en betaalt te moeten werden. Alzo heb ik bevonden dat een gulden lijfrenten op de perzoonen van 6 jaren out, zijnde 96 in getal, waardig zijn $f 17:4:3$ sommage tegens een lofrenten van 4 per c^o 's jaars; ende $f 16:12:5$ sommage over het geheele register begrijpende 1495 perzoonen, 't geen mijns oordeels wel de beste en zekerste rekening geeft. De Heer Raatpensionaris ⁵⁾ heeft my geschreven dat hij deze waarde van $f 17:4:3$ ook zo bevind op mijn register, en myne methode, die een ander is als de zijne, ook zeer goet en concludent oordeelt. Van d'andere waarde heeft hy my nog niets geschreven, ik geloof om dat het hem wat te moeilijk zal vallen om tegenwoordig dat de Staten zijn vergadert na te rekenen. De waarde van d'eerste 10 Colommen vind ik deur malkander op $f 17:1:11$ ⁶⁾ sommage, en de Raatpensionaris heeft gelijke Colommen, hoewel van meerder perfoonen getrokken uijt de Haagse en jongere boeken als d'onze hier 't Amstelredam berekent, en bevonden deur een $f 17:17:8$: 't geen mijns oordeels al vrij wel overeenkomt. en 't is te verwonderen dat in alles geen grooter verschil valt. Ik was van voornemen om de waarde op twe lijven ook te berekenen, maar vinde daarvoor als nog geen tijd toe. Dit zal ik van uw hand dan eerder verwagten. ik heb wel een zekere en infaillible methode daartoe bedagt maar valt te lang om uyt te werken.

Aangaande onse commissie aan de Rijn en IJsel ⁷⁾ nadat ik uEds. missive van uw vertrek hadde ontfangen, kreeg ik een brief van haar Hoog. Mog. om dien aangaande in den Haag te koomen tegens d'aanstaande Dingsdag om bij te wonen en 't affisteren 't befoigne dat aangeleyt was op 't verdiepen van beyde de voorseyde

4) Voir le tableau vis-à-vis de cette page et notre légende explicative.

5) Voir la Lettre N°. 1828, note 6.

6) La somme de 17 florins, 1 sou et 11 deniers, trouvée par Hudde comme le prix moyen d'une rente viagère en faveur des personnes de 1 à 10 ans, a été corrigée par lui d'une erreur de calcul et fixée, dans la Lettre N°. 1843, à $f 17:6:3\frac{1}{2}$. Le taux de la rente étant comme auparavant supposé être de 4%, un paiement semestriel élèverait le prix à $f 17:11:3\frac{1}{2}$. Il résulte de la suite de cette lettre et de la Lettre N°. 1843, que J. de Witt avait déduit d'autres registres, d'après une autre méthode, la valeur peu différente de $f 17:17:8$.

7) Voir la Lettre N°. 1826, note 2.

Rivieren. Ik liet door den Griffier Fagel ⁸⁾) zeggen dat ik door indispositie niet kon komen, maar ik heb niet anders geweten of uEd. was zo lang gebleven. Evenwel uw broeder ⁹⁾), voor eenigen tijd in den Haag ter dagvaart zijnde, zeyde mij dat uEd. al te vooren was vertrokken. Ik verstond ook uyt zijn Ed. dat onze verschooten fommege ent restant van de Declaratie nog niet betaalt was ¹⁰⁾), dat hij ook geen ordre had om het in te vorderen; Zulx dat ik doe wel kon vatten de reden waarom de betaling niet was gevolgt, gemerkt ik niet anders heb geweten of uEd. had ordre tot den ontfang gestelt, immers ik heb er op stil gezeten. Ik heb zijn Ed. toenmaals ook gecommuniceert wat ik vorders van de zaak ten principalen wist, die het aannam uEd. te schrijven.

Voorleden week heb ik expres mijn reys over den Haag genoomen om uEd. te kunnen schrijven wat vorders hier omtrent mogt voorgevallen zijn. De uytflag tot nog toe is (zo ik aldaar van goederhand heb verstaan) dat na voorgeschreven examinatie van ons verbaal en advys by Commissarissen uyt haar Ed. Groot Mog. en 't gehoorde advys van de Raade van State over 't zelve, by de Staten van Hollant vastgesteld is het eerste advys zoo 't bij ons leyt, met bijvoeging van 't vergrooten en verlengen van de Schep-cribbe aan IJsel-oort, als mede van 't uijtleggen van eenige boldertjens daaromtrent op 't advys van de Raad van State, die ook de vervallen Staats-Cribbe wederom opmaken wilden, maar also ik naderhand aan de Heer Raatpensionaris toonde, dat hetzelfde niet voormaer na-deelig voor den IJsel zou zijn, dewijl om de al te verre distantie van de mond het afkomend water daardoor in den IJsel niet gedwongen kon worden, maar wel integendeel dat het zand daar tegen over afgespoelt en nootzaakelijk in den IJsel overgebracht zou moeten werden; Zo is hetzelfde agtergebleven. Voorleden week waft in handen van Commissarissen van haar Hoog Mog., en den Raad van Staten hadden haare petitie tot deze werken opgesteld, ingelevert, bedragende een zomme van 150 duysent guldens. Die van Uijtrecht en andere provincien dringen d'executie hert en sterk. Zo dat ik geloof dat 'et nog wel dit jaar in 't werk geleyt mogt werden ¹¹⁾). Zo dit geschiet, hebben wij al vrij wat meer geluk als voorgeschreven Commissarissen. 'tVerdammen van den IJsel, zijnde ons tweede remedie, is bij zommige wel geconfidereert als de kortste en essentielle remedie, maar also die van Uijtrecht en andere provintien vreesen (hoewel zij dit niet durven openbaar zeggen) dat haare negotie daardoor zeer benadeelt zou werden en afbreuk lijden; is bij 't eerste alleen, voor als nog, gebleven.

⁸⁾ Henric Fagel, fils de François Fagel et de sa première femme Maria Rosa, naquit le 13 juin 1617 et mourut le 12 décembre 1700. Il épousa sa cousine Margaretha Rosa. Depuis 1672 il remplit la charge importante de Greffier des Etats-Généraux; il fut fort apprécié en cette qualité par le prince d'Orange Willem III.

⁹⁾ Constantyn Huygens.

¹⁰⁾ Consultez la Lettre N°. 1832.

¹¹⁾ La guerre de 1672 a empêché l'exécution de ce projet.

Maar wij hebben ons zeer te beklagen over den Notaris die de copyen heeft gemaakt also dezelve zo vitieus zijn uytgeschreven dat veel perioden onverstaanbaar zijn geweest. int gedrukte verbaal dat aan de leden van Hollant is gedistribueert, stond onder andere in't hooft op *d'indispositie* vande Neder-Rijn en IJsel, in plaats van op *d'inspectie* ¹²⁾.

Voorleden Zaterdag den Haag passerende ontong ik tot betaling van ons restant 246 gulden in plaats van f 262. 16: — hebbende onse declaratie met f 16: 16 gediminueert. Van Heteren ¹³⁾, kamerbewaarder van haar Hoog. Mog., die d'ordonnantie heeft bevordert, heb ik toenmaals niet kunnen spreken, zulx dat ik niet en weet wat hij voor zijn moeyte hebben moet. mijn neef Dedel ¹⁴⁾ (gemerkt uEds. broeder niet in den Hage was) heb ik 't gelt gelaten, zal van Heteren voldoen, ende uEds. broeder als dan dus hebben, 't geen uEd. hier uyt competeert, daar ik dan ook de 10 ducats, die uEd. mij heeft wederom gezonden ¹⁵⁾, zal bij doen, als niet konnende begrijpen dat die alleen voor uw rekening behooren te zijn. Deze f 16: 16: — die ons gekort zijn bestaan in een dag die we te veel voor de Boode zouden hebben gerekent, 't geen evenwel niet waar is; in 5 stuiver daags die we te veel voor de boode hebbe getelt, also wij 30 stuiver hebben gerekent daar haar maar toegeleyt is 25 stuiver daags; in 2 ducats die we aan hem voor zijn extra moeyte hebben toegevoegt, die ze als tegens d'ordre van 't Land niet hebben konnen laten valideren, 't geen het alderinpertinentste is: Ik heb 14 dagen omtrent bezig geweest met het beleggen van de attestatien, daar ik niet voor en reken, de boode heb ik gebruikt om al dit volk, die ik horen most, op te loopen, en men zal nog 2 ducats die men hem daarvoor vereert, roijeren! maar dit zal 't zijnder tijt nog wel eens te pas koomen. Mij wierd geraden, dat ik 't geld evenwel ontfangen zouw.

Hier heeft uEd. na mijn beste kennis al 't geen ik desen aangaande weet. Zulende derhalve hiermede besluiten, en verblijven

MIJN HEER

VEds. dienstwilligen dienaar
J. HUDDE.

¹²⁾ Voir l'en-tête de la pièce N°. 1829.

¹³⁾ Probablement Hendrik van Heteren „Commiss ter Generale Financien”, qui épousa Jacoba Vermeulen.

¹⁴⁾ Jan Dedel, fils de Willem Dedel et d'Elisabeth Quartelaer, né le 11 février 1636, mort le 19 juillet 1715, échevin et ensuite bourgmestre de la Haye. Il épousa Anna Maria Hudde.

¹⁵⁾ Consultez la Lettre N°. 1828.